

Hagtøl
Kelda: Hagstova Føroya

Mentanartøl

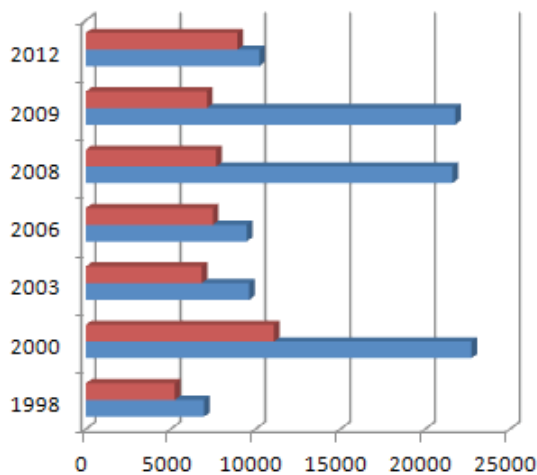
ØLL VITAN ER TÝÐANDI, EISINI TÁ VIT TOSA UM MENTAN. VIT HAVA BRÚK FYRI AT GRANSKA OG GREINA, OG VIT HAVA BRÚK FYRI HAGTØLUM SO VIT VITA, HVAT VIT TOSA UM, TÁ VIT KJAKAST

Jørgen Smørup Sørensen

Tá kunnu vit menna mentanarlívið, og ikki minst so kann mentanarpolitikkurin í lögtingi og landsstýri gerast meira tilvitaður.

Alt hevur týðning. Tað hevur týðning at vita, hvussu ofta vit fara í biograf ella á listasavn, ella hvussu ofta vit lána eina bók á bókasavninum. Tað hevur týðning at vita, hvussu mentanarkrónurnar verða brúktar, hvussu nógv fólk arbeiða við mentan, og hvussu nógv mentanartilboð er fyri børn um alt landið.

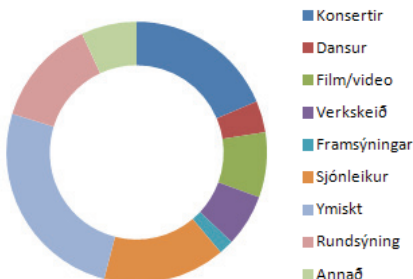
Nógv av hesum hagtølunum eiga vit ikki, men Hagstova Føroya hevur nakað av tilfari um mentan, sum er vert at dvølja við.

ÁSKOÐARAR OG SJÓNLEIKUR

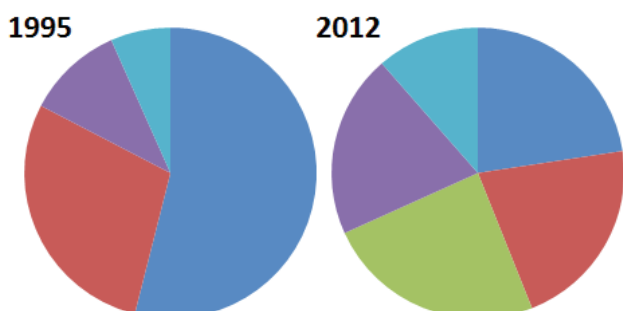
Bæði tá tað snýr seg um áhugaleiklist og yrkisleiklist sveiggja áskoðaratølini nógu. Metárið var 2000, tá heili 33.831 vóru til sjónleik. Í øðrum londum hevur tað víst seg, at fleiri fara til sjónleik, tess híligeri tað er, og tí hava nógu lond gjørt stuðulsskipanir, so leikhúsin kunnu seta prísirnar á atgongumerkjum niður.

■ Yrkisleikur
■ Áhugasjónleikarafeløg

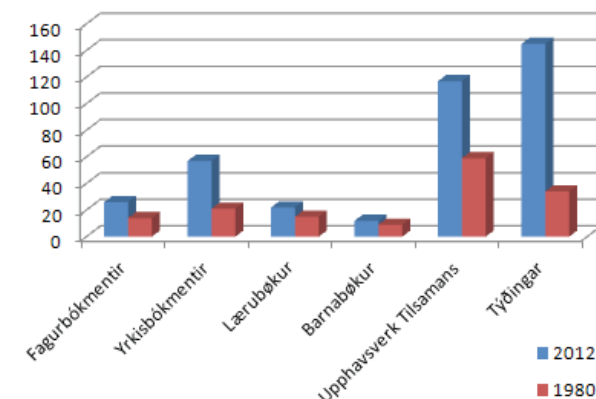
NORÐURLANDAHÚSIÐ

Norðurlandahúsið hevur síðani 1997 ført hagtøl yvir vitjandi í húsinum. Norðurlandshúsið er mentanarhúsið her á landi, sum hevur flest tiltøk og flest vitjandi. Í 2013 var heili 435 tiltøk og 58.537 fólk vitjaðu. Flestu árinu hava verið nærur 300 tiltøk. Talan er um framsýningar, dans, verksskeið, sjónleik, film og konsertir. Konsertirnar plaga at vera flestar.

BÓKAÚTGÁVUR

Tey hagtøl Hagstovan hevur um bókaútgávur vísa, at meiri enn helmingurin av tí sum kemur út á føroyskum eru týðingar. Næstan helmingurin av uppruna bókunum eru yrkisbókmentir – meiri enn helmingurin um lærubøkurnar verða taldar við. Í 1985 komu 93 bókur út og í 2012 komu 262 bókur út.

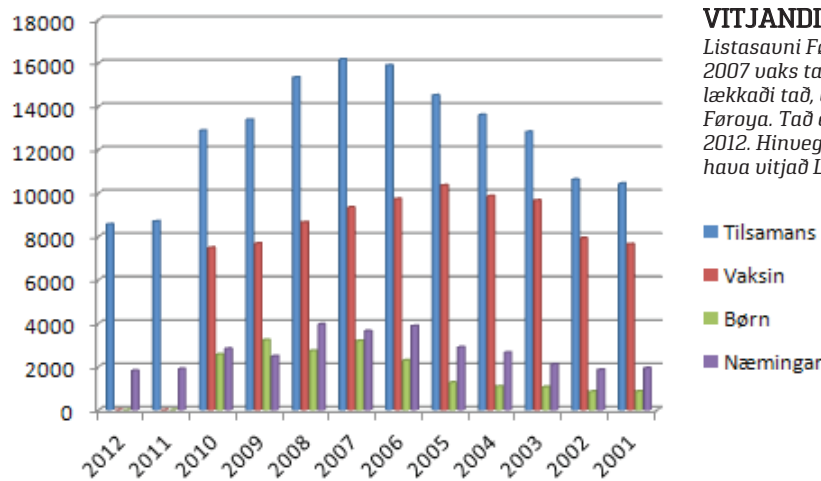
MENTANARGRUNNUR LANDSINS

Her ber til at siggja, hvussu stuðulskrónurnar eru bjóttar millum tey ymisku listaslagini. Um staruslønir ikki verða roknaðar við – tær eru nærur helmingurin av samlaðu játtanini – sæst, at tónleikurin er listaslagið, sum fær flestar stuðulskrónur. Í 2012 fóru 1.242.000 krónur av 2.965.000 krónum til menning av tónleiki. Í 1995 og nógu ár fram, vóru bókmentir tað listaslagi, sum Mentanargrunnurin gjørdi størstu iløgur í.

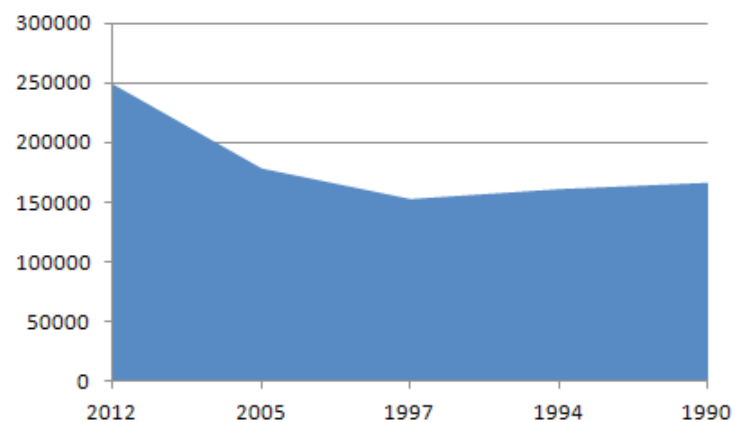
■ Bókaútgáva ■ Útgáva av fløgum
■ Tónlistalig tiltøk ■ Mentanarlig tiltøk ■ Annað

VITJANDI Á LISTASAVNI FØROYA

Listasavni Føroya hevur hagtøl frá 2001 til 2012. Frá 2001 til 2007 vaks talið á vitjandi úr 10.443 upp í 16.173, men árið eftir lækkaði tað, og í 2012 vóru 8.567 fólk og vitjaðu Listasavn Føroya. Tað er ein helvartarminking í fimm ár – frá 2007 til 2012. Hinvegin er vert at leggja til merkis, at nógu fleiri børn hava vitjað Listasavnið. Úr 860 í 2001 upp í 2.566 í 2010.

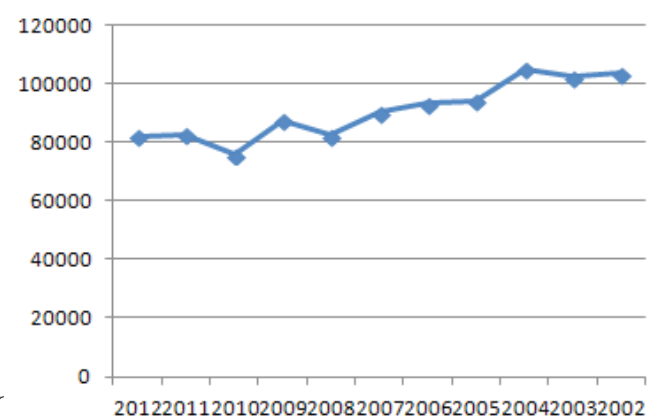
Útlán

BÓKASØVNINI OG BØKUR

Øll bókasøvnini lata hagtøl inn hvørt ár. Í 2012 áttu bókasøvnini 810.205 bókur – tað vóru 516.980 fleiri enn í 1990. Vit læna eisini fleiri bókur nú, enn vit gjørdu tá. Men norðurlendsk hagtøl vísa, at vit læna nógu færri bókur enn tey gera í hinum Norðurlondum. Á heimasíðuni www.norden.org ber til ókeypis at taka niður »Nordisk Statistisk Årbog«.

Áskoðarar

BIOGRAFUR

Í 2012 vóru vit í biograf 82.054 ferðir. Men tað eru nógu færri ferðir enn 10 ár frammanundan – 21.723 ferðir færri. Kanska kunnu Netflix og aðrar nettænastur hava sína ávirkan, men hetta er ikki gongdin í hinum Norðurlondum, har veksur talið á fólki, sum ganga í biograf. Á heimasíðuni hjá svenska filmsinstituttinum www.sfi.se eru nógu áhugaverd hagtøl um film.